

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 21/06190-11
Saksbehandler Ingunn Dahlseng Håkonsen

Utvalg	Møtedato
Fylkesutvalget	10.02.2026

Grimstad kommune - Uttalelse med innsigelse til reguleringsplan for Flade Rivingen

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

- 1) Fylkesutvalget reiser innsigelse til detaljregulering for Flade Rivingen fordi automatisk freda kulturminne (ID106301) ikke er ivaretatt i planforslaget. Innsigelsen er teknisk.
- 2) Innsigelsen kan løses på to ulike måter:
 - a) Det automatiske freda kulturminne søkes frigitt etter kulturminneloven §14
 - b) Regulere kulturminne til bevaring ved at følgende bestemmelse tas ut: «Det tillates legging av teknisk infrastruktur på sjøbunnen, jamfør bestemmelse §7.1, etter nærmere anvisning fra kulturminnemyndigheten». Legging av kabler og ledninger må endres slik at kulturminnet ivaretas.
- 3) Fylkeskommunedirektøren ber kommunen følge opp øvrige faglige anbefalinger.

Vedlegg

4.2 Rapport 2021053 Kulturminne under vann
3.1 Plankart_03.11.2025
2 Bestemmelser_03.11.2025
1 Planbeskrivelse_03.11.2025

Sammendrag

Grimstad kommune har lagt reguleringsplan for Flade Rivingen på høring og offentlig ettersyn.

Fylkeskommunedirektøren foreslår at det reises innsigelse til saken fordi det automatisk freda kulturminne i sjø ikke er tilstrekkelig ivaretatt. Innsigelsen er teknisk og det er foreslått to løsningsforslag.

Saksopplysninger

Grimstad kommune har lagt reguleringsplan for Flade Rivingen på høring og offentlig ettersyn. Alle saksdokumenter kan ses på kommunens nettsider: [Flade Rivingen - Grimstad kommune](#).

Reguleringsplanen omhandler tilrettelegging for maritim næringsvirksomhet med fiskerirelatert aktivitet på holmen Flade – Rivingen i Goosefjorden.

Figur 1 Rød sirkel viser plassering av holmen Flade Rivingen i Goosefjorden. (kilde: Skjermdump fra Grimstads kartløsning).

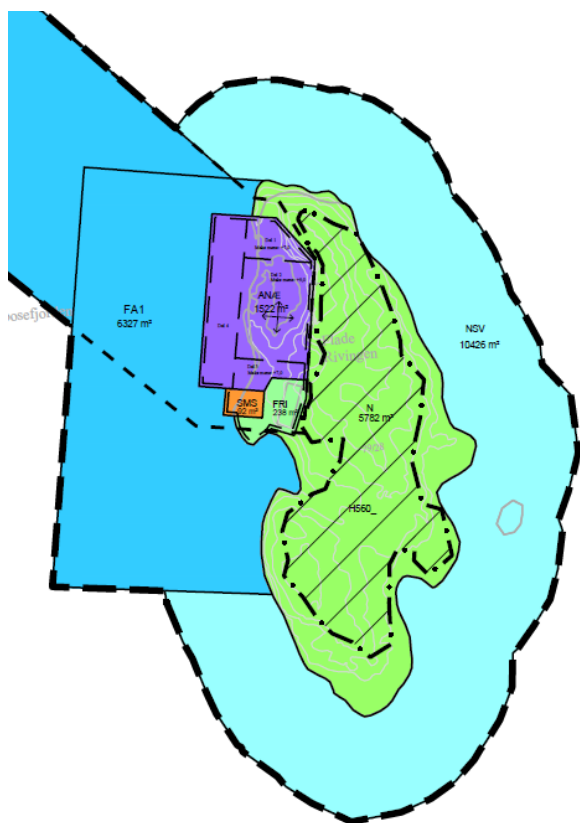

Figur 2 Kartutsnittet viser planområdet markert i tykk blå strek. En stor del av planområdet er markert som farled. (kilde: Skjermdump fra Grimstads kartløsning).

Tiltaket omfatter etablering av næringsbygg, kai- og bryggeanlegg, infrastruktur i sjø, samt noe tilrettelegging for allmennhetens tilgang. Næringsområdet er konsentrert på holmen Flade Rivingens nordvestre del. Det øvrige område er regulert til naturformål og friområde med en hensynssone naturmiljø. Farleden er i tillegg regulert.

Planforslaget på holmen åpner for følgende:

- Etablering av inntil 300 m² bebyggelse og kai/bryggeanlegg for fiskerirelatert virksomhet.
- Brygger i sjø: Ca. 275 m² bunnfaste brygger for landings- og lastefunksjoner.

Figur 3 Viser tiltaket på selve holmen Flade Rivingen, og hvordan det er foreslått regulert. (Utsnitt av plankart og tegnforklaring)

Tegnforklaring

Reguleringsplan PBL 2008

§12-5. Nr. 1 - Bebyggelse og anlegg

- ANVE Nærmere angitt næring (1390)
- SMS Småbåtanlegg i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (1588)

§12-5. Nr. 3 - Grønnstruktur

- FRI Friområde (3040)

§12-5. Nr. 5 - Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift

- N Naturformål (5120)

§12-5. Nr. 6 - Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone

- FA Farled (6200)
- NSV Naturområde i sjø og vassdrag (6610)

§12-6 - Hensynssoner

- / / / Bevaring naturmiljø (560)
- / / / Båndlegging etter lov om kulturminner (730)

§12-7 - Bestemmelseområder

- #1 Infrastruktur (1)

Linjesymbol

- Grense for angitt hensynssone
- Grense for båndleggingszone
- Planens begrensning
- Formålgrense
- Bestemmelsegrense
- Byggegrense (1211)

Punktsymboler

- ← → Regulert møneretning (1273)

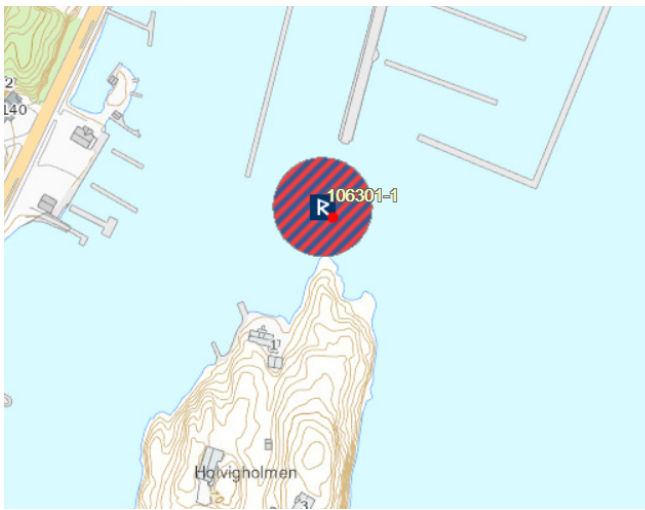
Arealformålet er avsatt til næringsformål i gjeldene kommuneplans arealdel.

Statsforvalteren hadde innsigelse da arealet ble lagt inn i kommuneplanens arealdel, med henvisning til nasjonale strandsonehensyn. Kommunal- og distriktsdepartementet avgjorde saken og la størst vekt på behovet for tilrettelegging for fiskerinæringen.

Automatisk freda kulturminne i sjø

Norsk Maritimt museum (NMM) foretok en arkeologisk registrering av planområdet i 2021. Det ble ikke avdekket andre kulturminner enn hva som var kjent fra tidligere, et automatisk freda kulturminne på sjøbunnen, Askeladden ID 106301. Kulturminnet er et kulturlagsområde med havnemateriale fra midten av 1600-tallet til 1800. Kulturminnet ligger nord for og utenfor Holvigholmen, nord i planområdet, jf. bildet under.

Norsk Maritimt Museum (NMM) gav beskjed til Agder fylkeskommune 22.6.2021 og videre til kommunen 23.6.2021 om registreringen og at kulturminnet enten måtte reguleres til bevaring eller søkes frigitt.

Figur 4 Kartet viser kulturminnes utstrekning utenfor Holvigholmen (kilde: Kulturminnedatabasen Askeladden)

Figur 5 Kartutsnittet viser forslag til plankart, et utsnitt. Farleden er markert i blått, og kulturminnet er markert med skravur i sirkel med hensynssone båndlagt etter kulturminneloven.

Særskilt og relevant informasjon om automatisk freda kulturminner i sjø

På Riksantikvarens veiledningssider er det opplyst at når det gjelder frigivelser av kulturminner i sjø, gjelder ikke kulturminneloven § 8 fjerde ledd ([Dispensasjon gjennom arealplan - Riksantikvaren](#)). Det vil si ordinær behandling gjennom plan- og bygningsloven når det gjelder reguleringsplaner.

En søknad om frigivelse/inngrep i kulturminner i sjø, kan skje både før og etter en plan er vedtatt. En slik søknad vil bli vurdert på lik linje som med behandling av andre automatisk freda kulturminner på land.

Vurderinger

Fylkeskommunedirektøren har følgende vurdering av saken:

Kulturarv:

Fylkeskommunens administrasjon har vært i dialog pr e-post 03.10.2025 med kommunen om hvordan det automatisk freda kulturminne skal behandles. Alternativene var todelt:

- 1) Kulturminne legge til bevaring under hensynssone 730 med bestemmelse om ivaretagelse.
- 2) Kulturminne kunne søkes frigitt gjennom kulturminneloven § 14.

I planforslaget er kulturminnet lagt med riktig hensynssone H730 og ligger delvis innenfor farleden (se bildet ovenfor). Det er positivt at plankartet legger til rette for bevaring av kulturminnet. Bestemmelsen er dessverre selvmotsigende.

Bestemmelse sier følgende:

«Området er båndlagt etter Kulturminneloven av 1978(kml). Innenfor gjeldende område (H730) ligger et automatisk fredet kulturminne (kml §§ 4 og 14) med ID 106301; «Havnefunn Kulturlagsområde med keramikk og kritt Piper i tidligere ankringsområde.» Det er ikke tillatt å gjøre noen form for varige eller midlertidige inngrep som medfører å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, skjule eller på noen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, eller framkalle fare for at dette kan skje.

Det tillates legging av teknisk infrastruktur på sjøbunnen, jamfør bestemmelse §7.1, etter nærmere anvisning fra kulturminnemyndigheten.»

Siste avsnitt i bestemmelsen åpner opp for å legge teknisk infrastruktur på området. Dette er ikke i tråd med bevaringshensynet til kulturminnet. For å avklare dette om konfliktnivået, ble Norsk Maritimt Museum kontaktet.

Norsk Maritimt Museum har meddelt skriftlig 22.01.2026 at *«havneculturlaget ble oppdaget fordi det er synlige gjenstander på overflaten. Det må derfor forutsettes at det er en åpenbar konflikt ved legging av rør og kabler – også om de legges på overflaten.»*

Bestemmelsen oppfyller ikke kravet til NMM, da det både reguleres til bevaring samtidig som det tillates legging av teknisk infrastruktur over kulturminne.

Fylkeskommunedirektøren kan ikke se av oversendelsen at det er søkt om frigivelse/dispensasjon.

Automatisk freda kulturminne ikke ivaretatt - innsigelse:

Hensynet til automatisk freda kulturminner er ikke tilstrekkelig ivaretatt gjennom bestemmelser. Fylkeskommunedirektøren foreslår at det reises innsigelse til saken. Det er vurdert at innsigelsen er teknisk.

Innsigelsen kan enkelt løses ved å velge en av følgende:

- a) Søke om frigivning etter kulturminneloven § 14. Plankart og bestemmelser må da justeres etter veiledning fra fylkeskommunen.
- b) Regulere kulturminne til bevaring. Da skal setningen i bestemmelse for hensynssone 730 tas ut: «Det tillates legging av teknisk infrastruktur på sjøbunnen, jamfør bestemmelse §7.1, etter nærmere anvisning fra kulturminnemyndigheten». Legging av kabler og ledninger må endres slik at kulturminnet ivaretas. Det er mulig å søkes om dispensasjon fra kulturminneloven etter vedtatt reguleringsplan, jamfør tidligere avsnitt.

Etter fylkeskommunedirektørens vurdering er denne saken løsbart.

Riksantikvarens myndighet og rolle:

Fylkeskommunedirektøren gjør oppmerksom på at fylkeskommunen skal underrette Riksantikvaren, hvis fylkesutvalget ikke vedtar innsigelsen. Riksantikvaren vil i så fall normalt reise innsigelse til planen.

Planfaglige merknader

Fylkeskommunedirektøren ber kommunen kvalitetssikre bestemmelsene slik at de er entydige og formulert i klart språk slik at man unngå konflikter og sikrer forutsigbarhet.

- Eksempelvis vil nettløse i bestemmelsene (www.sørlandshus.no) være i strid med plan- og bygningsloven §12-14. Innholdet i nettsiden kan endres uten formell prosess, og det er vanskelig å etterprøve hva som faktisk har vært på høring og vedtatt av kommunen. Det anbefales derfor at dette tas ut da det kan føre til både klager, rettslig usikkerhet og svekket tillitt til plansystemet og myndigheten.
- Bestemmelsene under 2.1.1 anbefales å angi hva som ikke er lov fremfor opprøp av hva som faller under arealformålet.

Vannmiljø

Det er positivt at planforslaget har vurdert vannmiljøet, både dagens situasjon, framtidige tiltak og den planlagte fiskerivirksomheten, og at tilstanden i vannforekomstene er oppgitt. Redegjørelsene og vurderingene framstår likevel noe fragmentert og spredt blant dokumentene. Det anbefales å revidere planbeskrivelsen for å tydeliggjøre koblingen mellom relevante bestemmelser (f.eks. 1.2 Avfallshåndtering og 1.7 Utslipp) og konsekvensene for vannmiljøet i Groosefjorden. En samlet framstilling vil vise tydeligere at planforslaget ikke vil medføre vanskeligheter med å nå fastsatte miljømål i regional vannforvaltningsplan i 2027.

Regionplan Agder 2030

Planforslaget bidrar til utviklingen av Agder som en bærekraftig region ved å sikre at naturverdier tas vare på samtidig som fiskerinæringen gis forutsigbare rammer for bærekraftig næringsutvikling.

Forslaget vil ha lite eller begrenset direkte konsekvenser for barn og unge ettersom området i hovedsak tilrettelegges for maritim næringsvirksomhet.

Økonomiske konsekvenser

Uttalelse til denne plansaken vil ikke ha økonomiske konsekvenser til saken.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at det reises innsigelse til saken da de automatisk freda kulturminnet ikke er ivaretatt, og har foreslått to løsningsforslag til innsigelsen.

Kristiansand, 27.01.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør